

QUÆSTIO XLVIII.

SUMMARI A.

EX CLARO.

- 1 Jura loquentia de emphyteusi, an habeant locum etiam in emphyteusi Ecclesiastica.
- Ex Additionibus.
- 1 In statuto, de bonis loquente, continentur etiam bona emphyteutica Ecclesiastica.

QUæro, nunquid jura civilia loquentia de emphyteusi habeant locum etiam in emphyteusi Ecclesiastica? Respond. quod non: & est communis opin. ut dicit Gratus *consil. 110. nu. 36. lib. 1.* Leges enim laicorum non possunt ligare personas, neque res Ecclesiasticas. Bene verum est, quod statuta (a) laicorum disponentia super bonis emphyteuticis, habent locum etiam in bonis emphyteuticis Ecclesiasticis, quoad præjudicium laicorum ea bona habentium in emphyteusin, & quoad laicos tantum. Et hæc est communis opin. ut ait Brun. *de statuto excludente famin. in 8. art. princ. q. 22. quem refert Paris. consil. 1. nu. 146. lib. 2. & consil. 21. nu. 61. eod. vol.* Idem dicit Rochus de Curt. *in rep. c. si col. 81. de consuet.* Nam & personæ, & bona, respectu utilis domini, sunt laicis subiecta, ideoque eorum legibus, & statutis ligantur.

ADDITIONES.

(a) **S**tatuta laicorum disponentia. Quod in statuto, de bonis loquente, comprehenduntur etiam bona emphyteutica ecclesiastica, licet statutum sit laicorum quoad ipsos laicos, post Clarum nostrum, & per eum citatos tradit Alvar. Valascus *in tract. de jure emphyt. q. 1. n. 22. HARP.*

QUÆSTIO XLIX.

SUMMARI A.

EX CLARO.

- 1 Bona emphyteutica an possint proprie dici allodialia.
- Ex Additionibus.
- 1 Allodium & feudum contraria sunt verba.
- 2 Allodium quod vulgo dicitur.

QUæro, nunquid bona emphyteutica possint proprie dici allodialia? Respond. quod non. Et est communis conclusio, ut dicit Curt. *jun. conf. 111. num. 1.* Nam allodium (a) proprie est, quod a ne-

mine præterquam à Deo recognoscitur. Bona autem emphyteutica non sunt libera cum respectu solutionis canonis, tum etiam quia non potest emphyteuta de eis libere disporre, merito non possunt dici allodialia.

ADDITIONES.

(a) **A**llodium proprie est. Allodium * & feudum contraria verba sunt, à Gothis derivata, quibus Orosius *in libro de feudis* frequenter utitur. Allodium * enim vulgo appellant, quod ab omni clientela liberum, ac solum est, vel cujus causa possessor non mini fidem atque obsequium debet: & quod ita alicuius proprium est, ut a nemine alio, nisi à Deo recognoscatur: ut, post Clarum hic nostrum, annotavit in *lexico juridic. lit. A. verbo, Allodium. HARP.*

QUÆSTIO L.

SUMMARI A.

EX CLARO.

- 1 Argumentum de feudo ad emphyteusin, & e contra, an valeat.

EX ADDITIONIBUS.

- 1 Argumentum à feudo ad emphyteusin, & contra, probabile, & frequentissimum.
- 2 Quatenus de feudo ad emphyteusin, & vice versa, argumentari liceat, remissive.

QUæro, nunquid (a) valeat argumentum de feudo ad emphyteusin, & e contra? Dixi infra *hoc eod. lib. §. feudum, quest. 3. vers. Et hæc quidem.*

ADDITIONES.

(a) **N**unquid valeat argumentum de feudo ad Emphyteusin. Argumentum de feudo ad emphyteusin, quod valeat: Socin. *consil. 167. colam. penult. Corn. conf. 67. & 131. in 2.* Decius qui adducit alios concordantes *in conf. 415. n. 8. Ruin. conf. 109. lib. 3. Roland. in conf. 17. n. 8. lib. 2. GIACH.*

Nunquid valeat argumentum de feudo ad emphyteusin. De hoc argumento vide late per Everard. *in suis locis arg. legalibus, in loco à feudo ad emphyteus. & in loco de emphyteusi ad feud. GOVEAN.*

Nunquid valeat argumentum de feudo ad emphyteusin. Quod argumentum * à feudo ad emphyteusin, & e contra, ab emphyteusi ad feudum probabile sit, utilissimum, & frequentissimum, docet Nicolaus Everhardus à Middelburg. *in Topicis legalibus in loc. à feudo ad emphyteusin. item in loc. ab emphyteusi ad feudum, eumque referens Dn. Boet. in tract. de qualis. & different. feudor. cap. 1. nu. 15.* Quando * vero de feudo ad emphyteusin, & e contra, liceat argumentari, post plures alios, quos laudant, tradunt Valasc. *in tract. de jure emphyt. quest. 39. num. 19.* & Henricus à Rosenthal. *in tract. totius juris feudali. cap. 1. conclus. 10. n. 5. & sequenti. HARP.*

JULII CLARI

ALEXANDRINI J. C.

PRACTICA CIVILIS.

Ex Libro Quarto Sententiarum Receptarum.

§. FEUDUM.

CAPITA QUÆSTIONUM.

- Jus feudorum à quo tempore originem habuerit, Quæst. 1.
- Jus feudorum hodie an sit jus scriptum, vel consuetudo, q. 2.
- Liber feudorum an sit authenticus, q. 3.
- Quid sit feudum, q. 4.
- Unde dicatur feudum, q. 5.
- An feudum sit contractus nominatus, q. 6.
- Quæplex sit feudum, q. 7.
- Feudum antiquum, & feudum novum quid differant, q. 8.
- Feudum hereditarium, & feudum ex pacto, & providentia quid differant, q. 9.
- Feuda regalia quæ sint, q. 10.
- Quod dicatur feudum legitimum, q. 11.
- Feudum francum, quod dicatur, q. 12.
- Praelatus an possit in feudum concedere bona Ecclesiæ, q. 13.
- Dominus an possit investire aliquem de feudo nondum aperto, q. 14.
- Feudum rectum an possit constitui sine investitura, q. 15.
- Feuda an possint emi, q. 16.
- Concessio capri per verbum, Donamus, an si donatio, vel feudalis concessio, q. 17.
- Bona in dubio an præsumantur feudalia, q. 18.
- Titulus vasalli quando tempore præscribatur, q. 19.
- Pacta insolita allegant, apposta esse in investitura an illud probare teneatur, q. 20.
- Vasallus an teneatur adjurare dominum, q. 21.
- Vasallus an possit eundo in auxilium domini liberare se à solutione domini redditus, q. 22.
- Vasallus an teneatur alere dominum egenum, q. 23.
- Vasallus an teneatur dominum carceratum liberare, q. 24.
- Vasallus an possit vocare dominum in jus sine venia, q. 25.
- Dominus an teneatur tradere vasallo possessionem feudi, q. 26.
- Dominus an teneatur defendere vasallum, q. 27.
- Dominus an possit vasallos invidios alienare, q. 28.
- Dominus an possit vasallos collectas imponere, q. 29.
- Dominus an possit cogere subditos suos ad molendum in suis molendinis, q. 30.
- Vasallus an possit feudum alienare sine consensu domini, q. 31.
- Vasallus an possit subinfeudare de feudo, q. 32.
- Vasallus an possit feudum alteri locare, q. 33.
- Vasallus an possit renunciare feudum in manibus domini, q. 34.
- Vasallus an possit rem feudalem alteri pignori, q. 35.
- Vasallus an possit feudum dare in dotem, q. 36.
- Vasallus an possit super re feudali constituere servitutem, q. 37.

- Vasallus an possit de feudo transigere, q. 38.
- Vasallus an possit de feudo facere compromissum, q. 39.
- Vasallus an possit de feudo testari, q. 40.
- Vasallus an possit alienare feudum in præjudicium, q. 41.
- Filius, vel agnatus quando possit alienationem feudi revocare, q. 42.
- Filius an teneatur creditoribus paternis de feudo satisfacere, q. 43.
- Feudum an possit dividi, q. 44.
- Feudum an possit præscribi, q. 45.
- Feudum an impuretur in legitimam, q. 46.
- Vasallus an possit incidere arbores fructiferas in fundo feudali, q. 47.
- Vasallus committens stuprum cum uxore domini an amittat feudum, q. 48.
- Vasallus non petens à domino investituram an cadat à feudo, q. 49.
- Vasallus alienans feudum sine consensu domini an privetur feudo, q. 50.
- Vasallus cessans per triennium à solutione pensionis an cadat à feudo, q. 51.
- Vasallus alens dominum an possit privari feudo, q. 52.
- Vasallus delinquens contra iurum ex pluribus dominis an sit toto feudo privandus, q. 53.
- Vasallus an possit feudo privari propter amicitiam contractam cum inimico domini, q. 54.
- Vasallus relinquens dominum in prælio an amittat feudum, q. 55.
- Vasallus, si deterior averit rem feudalem, an cadat à feudo, q. 56.
- Vasallus sciens imminere periculum domino, si eum non certioraverit, an cadat à feudo, q. 57.
- Vasallus occidens scriptum an privetur feudo, q. 58.
- Vasallus an possit feudo privari sine causa, q. 59.
- Quæ testes requiruntur ad probandam ingratiitudinem vasalli, q. 60.
- Vasallus, qui per vim, aut metum aliquid fecit contra dominum, an excusetur ab amissione feudi, q. 61.
- Vasallus an regulariter cadat à feudo ipso jure, an autem sit privandus per sententiam, q. 62.
- Dominus recipiens servitium à vasallo an consecratur illi remissive ingratiitudinem, q. 63.
- Jus privandi vasallum feudo an transeat ad heredem domini, q. 64.
- Et an contra heredes vasalli, q. 65.
- Feudum privato vasallo, an aperiatur domino, vel agnatis, q. 66.
- Ingratiudo Praelati an noceat Ecclesiæ, q. 67.
- Dominus, qui non facit justitiam vasallo, an privetur proprietate feudi, q. 68.

Et hoc quidem conclusio de plano procedit in materia feudali. Sed quæro an (c) possit etiam allegari ad decisionem casuarum extra materiam feudalem? Respond. quod non. Ita dicit singulariter Bart. in l. in jurisjurandi. §. si liberi post n. 5. ff. de oper. libert. & communis opin. ut dicit Curt. jun. conf. 64. n. 15. Et in trakt. feud. in 1. part. princ. q. 3.

Dicit etiam Molin. in cons. Paris. §. 1. glo. 2. n. 27. quod hæc est verior, & receptor opin. Jus enim consuetudinarium non debet trahi in consequentiam. Bene verum est, quod ubi non reperitur contrarium à jure communi decisum, argui possit, puta, de feudo ad emphyteusim; secundum Specul. de feud. §. quoniam. vers. 40. Et ita esse commun. opin. attestatur Socin. cons. 167. n. 24. lib. 2. & quod in dubio valet argumentum de feudo ad emphyteusim, dicit communiter teneri Socin. jun. cons. 72. num. 57. lib. 1. Sed hoc argumentum non semper procedit, ut inferius suis in locis demonstrabimus.

Sed nunquid liber feudorum ligat etiam ecclesiasticas, & ecclesiasticas personas (d)? Resp. quod sic. Ita tenet Alvarot. in c. 1. col. 8. vers. Sed urum, de his qui feud. dare possunt, & est communis opin. ut ait Curt. jun. de feud. in 1. parte prin. q. 2. & cons. 177. n. 10. Ita etiam communiter teneri attestatur Marantia in d. suo Speculo, in 3. part. nu. 97. sicut etiam videmus, quod ratione feudi ecclesia, & Clerici domino laico subijciuntur, ut dicam infra, q. 90. vers. Et hæc quidem.

ADDITIONES.

[A] Liber feudorum sit authenticus. Libros feudorum esse authenticos, & in foro Romano observandos, sequentibus docetur argumentis. Et sane quod ad constitutiones illas Conradi, Lotharii, Friderici, & aliorum Imp. cas. vim & auctoritatem juris habere, in confesso est: sicut quod Principi placuit, legis habet vigorem, l. 1. ff. de constitutionibus, princ. §. sed & quod Principi, §. Infr. de jur. nas. genit. & cit.

Sed & de consuetudinibus ceteris, que in libris feudorum referuntur, idem omnino judicandum est. Nam primo inter omnes constat, quod libri feudorum longissimo, adeoque immemoriali tempore fuerint pro authenticis observati, & consensu totius orbis Christiani, tum in judiciis, tum extra judicia, decidendo & consulendo, recepti. Atqui tempus immemorialis usum obtinere vim privilegii, & vicem legis, apparet ex l. 1. §. ut l. 2. in princ. ff. de aqua, & aqua plu. arcent. l. 1. §. datus, ff. de aqua quodid. & afflu. c. super quibusdam, 26. §. præterea. de verb. signif.

Deinde quando aliquis sciens contradicendo potest actum impedire, & non impedit, sed tacet; pro consentiente habetur, l. sepe constitutum, 63. §. sententibus, ff. de re judicat. Sed Imperator probe scit, quod liber feudorum in Scholis traditur, & in iudiciis allegatur. Eius igitur quod sit publice, nemo ignorantiam causari, sive allegare potest, l. sed si pupillus 11. §. proferbere 3. ff. de inoff. test. Ergo non improbandum, approbasse Imperator videtur. Ad hæc Imperatores, quorum est leges generales condere, multis in locis, hic addendo, illic detrahendo, hic rursus ratificando, decisiones feudales haud obfcure confirmantur, ut arguitur tit. 13. feudor. de alienat. feud. libro 1. in n. titu. 34. 40. 44. 52. cum similibus, libro 2. feud. ipseque etiam Pontifices Romani multis in Decretalibus consuetudines feudales sequuntur, ut in c. ceserun 5. & c. novit. 13. de iudiciis, c. primum 53. circa finem, de jentoni. excommunic. Et ex transmissis, 6. de foro compet. Præterea certissimum est, consuetudinem vim habere, & auctoritatem legis, l. de quibus 32. cum l. seq. ff. de legibus §. sine scripto, Infr. de jur. natu. genit. & cit.

At vero decisiones feudales, licet in scripturam redactæ sint: tamen consuetudines manserunt, ut patet ex iis, que allata sunt supra ad q. 2. numero 3. Et quamvis regenerata nonnullis, illas consuetudines in Imperio Romano pro jure non observari, eo quod non à populo Roma-

no, sed à Longobardis, & Mediolanensibus sint introductæ: adeoque non generales existimantur, sed locales: attamen cum * hodie ab Imperatore approbatae sint, & confirmatae: nihil plane impedit, quominus, & Romanos consuetudinibus illis teneri tuatur. Denique ita, præter Clarum hic noturum, & ab eo citatos, concludunt Joan. Borcholt. in Commentar. in consuet. feudor. cap. 2. n. 30. Duaren. libro 1. de feud. c. 1. num. 6. Vultejus libro 1. de feud. c. 1. num. 5. Sonebec. de feud. parte 1. nu. 22. Schneidew. de feud. parte 1. quæst. 1. nu. 6. Schrader. in trakt. feud. parte 1. quæst. 1. n. 6. Rudinger. var. lectio. juris feud. lib. 1. c. 2. numero 2. Heigius parte 1. nu. 1. n. 9. cum seq. Guerrin. Pifo Soac. de feud. c. 1. D. Bocerus class. 5. dispur. 12. th. 8. edit. 2. Linck. de feud. parte 1. nu. 1. Fachineus libro 7. controvers. jur. c. 2. Haneton. de feud. c. 1. Rosenthal. in trakt. feud. cap. 1. conclus. 9. numero 1. & Paulus Berens disp. feud. 1. th. 8. HARR.

[B] Ad decisionem casuarum. In hac quæst. addit, quod jura feudalalia non valent in his, que referuntur aliter à jure civili decisa in alia materia. gl. est notab. juncto text. in c. 1. de feud. leg. & ibi Bal. cum commendat, & vide ample de hæc re per Everhar. in loco à feudo ad emphyt. n. 44. & seqq. GOVEAN.

[C] An possit etiam allegari ad decisionem casuarum extra materiam feudalem. Circa hæc questionem recte distinguitur: ut * si jus feudale aliquid disponat, quod sit juri civili contrarium: tunc illud nisi in materia feudali obtineat: in jure autem civili nullam sibi auctoritatem vendicat, argum. in cap. 1. de feud. cognitiōe, libro 2. F. Sin vero disponat jus feudale aliquid, quod sit secundum jus civile, adeoque faciat cum jure civili: tunc illustrationis, & majoris confirmationis gratia possit jus feudale, etiam in casibus civilibus, allegari. Idemque etiam obtineat, cum jus feudale aliquid præter jus civile disponat, hoc est, deo disponat, de quo jure civili nihil dispositum habetur. Enim * sicut controversia feudales, deficiente jure feudali, ex jure civili sunt decidende: ita quoque questiones civiles, deficiente jure civili, ex jure feudali decidi debent, d. cap. 1. libro 2. feudor. cum modo utroque hoc casu jus feudale in ratione naturali fundatum. Ita, post veteres, & recentioribus tradunt Vultejus libro 1. de feud. cap. 1. nu. 9. Borcholt. d. Commentar. de feud. cap. 2. nu. 31. cum sequenti. Linck. d. parte 1. num. 2. Intrigliol. de feud. quæst. 11. Rosenthal. d. trakt. feud. cap. 1. conclus. 10. Adde viderem Valsacum in trakt. de jur. emphyt. quæst. 39. n. 19. HARR.

[D] Nunquid liber feudorum ligat etiam ecclesiarum, & ecclesiasticas personas. Quod tunc consuetudines feudorum aque ligent personas Ecclesiasticas, ac secularis, his probatur rationibus. I. Quia hic effectus legum est, ut omnes omnino, qui accepterint leges, legibus obligentur. Non tamen solum autem laici, sed etiam clerici, si feudale approbaverint, leges jurisdictioni domini secularis subijciuntur: dum feuda ab ipso domino temporali accepterint, per textum in d. c. ceterum, §. de iudic. & d. c. ex transmissa, 6. de foro competenti. ex quibus patet, clericum ratione feudi, quod recognoscit à laico, sub jurisdictione ipsius domini laici esse. II. Quia tunc consuetudo licet rationabilis astringit etiam Ecclesias, secundum Panormit. in c. cum causa 2. numero 3. extra. de sent. & re judicat. Atqui consuetudines feudorum esse rationabiles, extra controversiam est. III. Quia exploratum est, quod tunc constitutiones, vel leges Imperiales, tenus canonibus non contradicunt, nec ecclesiasticam libertatem infringunt, ad clericos, & Ecclesias vigorem suum extendunt, c. 1. & ibi Panorm. de novi oper. nunciat. can. lege Imperatorum, l. 1. d. 10. IV. Quia tunc natura cause trahit ad se personam, non persona naturam cause, juxta Bald. in cap. 1. num. 4. de controu. feud. ap. paros terminat. quem referendo sequitur Andreas Gail. libro primo observat. 37. nu. 3.

Siquidem quando due cause concurrunt, naturalis una, accidentalis altera, prævalet naturalis, si non alteretur ab accidentalibus, argum. l. qui solat 13. in principio, ff. de tutel. libique Bartol. Nec est inconveniens, quod natura tunc causa trahat ad se personam, quia debet attendi id, quod principaliter agitur, argum. l. si quis nec causam, 4. ff. de rebu. credit. ff. de con. n. 29. ff. de iudi. 29. ff. de liberat. leg. V. Quia decisiones feudales non

non dicuntur leges civiles, nec introductæ à Principe seculari: sed dicuntur consuetudines universales, ratiō consensu universi populi; si que consensu tam clericorum, quam laicorum receptæ: ac propterea etiam clericos obligant. Et ita, post Clarum nostrum, & alios, tenent Sonebec. in Comment. ad usus feud. parte 1. nu. 26. Mozz. de his, qui feud. dar. poss. n. 30. Gibald. in thesaur. commu. opin. lit. F. in verbo, consuetudinis. Schrader. d. trakt. feud. par. 1. q. 2. Vultejus de feud. d. lib. 1. c. 1. n. 8. Rudinger. d. lib. 1. variaz. lectio. jur. feud. c. 78. n. 7. & seq. Intrigliol. de feud. q. 4. Guerrin. Pifo Soac. in prælat. feud. c. 3. Gædd. in disp. feud. 1. th. 8. & Berens d. dispur. feud. 1. th. 9. HARR.

QUESTIO IV.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1 Feudum quid sit.

Ex Additionibus.

- 1 Inter varias feudi definitiones Vultejus probatur.
2 Quæ partes sint essentielles bonæ definitionis.
3 Cui competat definitio, eidem quoque competat definitio.
4 De quo usufructu hic agatur.
5 Quæ sit feudi materia, & forma.

Quæro, quod sit feudum? (a) Resp. secundum aliquos, quod feudum est beneficium ex benevolentia datum, proprietate domino retenta, usufructu translato in suspicentem ejusque hæredes siue masculos, siue feminas, si de iis, scilicet feminis, actum sit; ad hoc ut ille suspiciens, & sui hæredes serviant, siue servitium sit certum, siue incertum. Hæc definitio colligitur ex tex. in cap. 1. §. beneficium, in quibus causis feud. amitt. & dicit Afflic. in prælat. feud. numer. 69. quod hæc definitio sequuntur communiter Doctores. Aliam etiam desim. tradit Raynal. in repet. c. Imperialium, de prohib. feud. alien. per Frider. scilicet, quod feudum est benevola, libera, & perpetua concessio rei immobilis, vel æquipollentis, cum translatione utilis domini, proprietate retenta, sub fidelitate, & exhibitione servitiorum, & dicit Mol. in consuetudine Paris. tit. 1. in princ. nu. 52. quod hæc definitio est verior, & receptor. Judicio meo neutra harum definitionum transit sine (b) difficultate, sed secunda magis placet.

ADDITIONES.

[F] Feudum. Adde, quod feudum proprie dicitur: in quo quis habet præstare servitium personale. Sed quando præstatur servitium reale, non dicitur proprie feudum, secundum Afflic. d. c. 129. seu n. 2. Et ut dicitur feudum, sex requiruntur, de quibus per Joan. Gal. inter cons. feud. cons. 2. n. 31. GIAC.

[G] Quis sit feudum. Definitiones tunc feudi videntur afferri solent ab Interpretibus: quarum novem novissime refert D. H. in trakt. feud. c. 5. Sed prioribus octo refutatis, ultimam (que est Hermann Vultejus lib. 1. de feudis, c. 2. n. 9. & Jo. Nicell. in disp. 1. feud. th. 6.) sibi omnium perfectissimam videri alicui. Ita autem se habet: Feudum est usufructus quidam rei immobilis, sed æquipollentis, vbi conditio fidei, & servitiorum constituitur. Hæc tunc definitio constat genere proximo, & proprio, differentiaque specifica: quæ due partes sunt cujusque bonæ, ac perfectæ definitionis essentielles. Etenim generis loco ponitur usufructus, ex c. in quibus causis feud. amitt. tit. 23. in fin. lib. 2. F. ubi aperte dicitur, usufructum rei dare transire in acceptantem. Deinde tunc definitio competit, eidem quoque competit definitum, ut testatur axiomata Philosopherum. Atqui feudo competit definitio Jul. Clari. Sentent. Pract. Civil. Tom. I.

nitio usufructus: cum is, qui habet feudum, habeat jus re feudali utendi fructu, salva ejus substantia. Ergo feudum recte definitur usufructus. Additur de fructu restrictionis causa, particula quidam: ut videlicet intelligatur hic agi de proprio quodam jure usufructu, qui est servitus personalis rem m. allodialium, perinde ut in esse donationem quandam, §. 1. Infr. de legat. Cetera definitionis verba (rei immobilis, &c.) continent causam feudi materiale. Materia enim feudi in qua est res immobilis, c. 1. de feudi cognitiōe, tit. 1. in fin. lib. 2. feud. Feudi tunc forma est fidelitas, tit. 2. in lib. 3. F. Atque adeo prædicta verba totam feudi essentiam expriment, illudque ab omnibus aliis jurebus plene & perfecte differunt: id quod est specificæ differentia officium. HARR.

[H] Sine difficultate. Adde, quod feudum proprie est donatio, & gratia, commune per Socin. in cons. 66. col. 6. vol. 3. & dixi in collect. mea commun. opin. in verbo feudum, num. 1. magis namque participat de lucro, & beneficio, quam de onere, ideo gratia appellatur. Ita per Bald. & Jacob. de Belvis. in prælat. feud. & tradit Anguis. cons. 23. & 26. GIAC.

QUESTIO V.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1 Feudum unde dicatur.

Ex Additionibus.

- 1 Feudum unde dicatur.
2 Feudum sine fide esse nequit.
3 Vassalli dicuntur fideles.

Quæro, unde (a) dicatur feudum? Resp. quod feudum dictum est à fide, seu fidelitate. Ita probat text. in c. 1. §. fin. in fine, per quos fiat investit. Et hæc est communis sententia, ut ait Curt. jun. de feud. in 1. parte princ. in 7. qu. licet enim quoecumque contractu requiratur fides: tamen in feudo fidelitas vassalli exuberantius, & principalius consideratur: merito ab ea nomen assumptum.

ADDITIONES.

[V] Nō dicatur feudum. Feudum convenienter à fide dictum est, ut arguit textus, in cit. 3. §. ut lib. 2. feudor. Quia tunc forma, & essentia feudi consistit in fide, seu fidelitate: adeoque in omni feudo fides necessario requiritur: & consequenter pacto remitti nequit: cum pacto rei substantia mutari non possit, argum. l. cum precario 12. ff. de precario. Duaren. in trakt. de feud. c. 2. n. 3. Nam tunc licet feudum ali- quod possit esse sine fidelitate, hoc est, sine fidelitatis juramento: non tamen potest esse sine fide: cum à fide nomen, & essentiam suam habeat, d. tit. §. ut lib. 2. F. Atque isthæc etymologia eo magis probanda est: quod etiam Longobardis, primis feudorum auctoribus, fide, dicitur fides. Ab hoc enim verbo, fide, commode feudum, tantum una, vel altera littera adjecta, derivari potest. Unde tunc vassalli, qui feuda habent, fideles appellantur, tit. 1. §. 2. lib. 1. feudor. quia domino suo fidem promissam servare, & erga eum in dicto & factis, hoc est, in sermone & opere, fideles esse debent, ut nota Mozzius in trakt. feud. cap. 1. n. 4. Hæcque, teste Claro hic, communis Feudistarum sententia est, de qua videntur Jacobus de Ardione, in summa feudor. cap. 4. Bald. in prælat. feud. n. 2. Alvarot. in prælat. feud. sue n. 9. Jaf. in prælat. feud. n. 2. Schrad. in trakt. feud. parte 2. cap. 1. nu. 4. Vultejus parte 2. cap. 2. n. 1. & seq. Borcholt. in Comment. de feud. c. 1. n. 1. Cujac. in princ. Comment. de feud. Rosenthal. in feudali. c. 1. conclus. 6. n. 5. alique per eum relati. HARR.

QUESTIO VI.

SUMMARI A

EX CLARO.

1. Feudum an sit contractus nominatus.

EX ADDITIONIBUS.

- 1 Num feudum sit contractus.
- 2 Contractus magis in factu, quam jure consistit.
- 3 Consideratio tit. 82. lib. 2. feudor.
- 4 Verbum contractus aliquando generalissime accipitur.
- 5 Extraordinaria juris feudalis capitula quatenus aliquam utilitatem, vel auctoritatem obtineant.

1. **Q**Uæro, nunquid (a) feudum sit contractus nominatus? Respon. quod (b) sic. Ita tenet Bart. in l. jurisgenium, §. quoniam, post n. 19. ff. de pactis, & est communis sententia, ut attestatur Curt. jun. de feud. in prima parte prin. in 9. q. 4. Habet enim singulare (c) nomen, & formam à cæteris contractibus differentem.

Quæro etiam, an feudum sit contractus bonæ fidei? Resp. quod non (d). Ita tenet Alvar. in c. 1. de feudis cogit. & hæc opin. communiter tenetur, ut dicit Zaf. de feud. in 1. par. circa fin. tum quia est ex enumeratis §. actionum, Inst. de actio. Tum etiam, quia est contractus à consuetudine inventus, quæ est stricti juris. Et hæc ratio magis satisfacit, quia revera non potuit connumerari in §. actionum, cum tempore contracti illius §. nondum elict inventus contractus feudi, in dixi supra quæst. 1.

ADDITIONES.

1. (a) **U**nquid feudum sit contractus. Feudum † esse contractum nominatum, præter Clarum nostrum, & ab eo citatos, tenent Schrader. in tract. feud. part. 2. cap. 2. n. 1. & Rosenthal. in tract. juris feudalis. c. 1. concl. 7. n. 1. & alii. Verum hæc opinio displicet Cujacio in Commentar. feud. pag. 12. Dn. Collegæ Bocero in tract. de qual. & differenti. feud. c. 1. n. 6. Fachineo lib. 1. controvers. jur. c. 1. versic. ad alteram questionem, & c. hofque referent H. in tract. feud. c. 5. pag. 45. & seq.

Tum quod in toto jure feudali nullibi, vel minime verbulo significetur, feudum esse contractum. Atque verisimile non est, si feudum esset contractus, tanto silentio Feuditas hoc esse præterituros. Tum quod JC. in tit. 23. lib. 2. F. definitur feudum non potest loco generis contractum, sed usufructum. Ad hæc hæc à contractu diversum esse, nemo est omnium, qui non intelligat. Tum denique quod feudum jus sit, æt in mero jure consistat, d. tit. 23. lib. 2. feudor.

2. Contractum † autem esse facti magis, quam juris, constat ex leg. conf. 7. §. ult. ff. de curator. 3. Juris, & alii, & c. Non obstat text. in tit. 87. lib. 2. feudor. ubi dum Feuditas de beneficio, seu feudo loquens subjicit hæc verba, ut in cæteris contractibus: satis innuere videtur, etiam feudum esse contractum; cum vocula (cæteris) implicativa sit. Nam † verbum contractus aliquando generalissime sumitur pro quavis obligatione, & quocunque negotio, l. omnem, 20. ff. de judiciis. Itaque si contractus verbum ita accipiatur, non inepte affirmatur, feudum inter contractus numerandum esse, quatenus obligationes reciprocas domini, & vasalli continet. Deinde

5. † respondetur: allegatum tit. 87. esse è numero extraordinariorum capitulorum, quæ teste Jacobo de Ardizone in summa feudor. capit. 148. non extiterunt in priori compilatione; sed ex Ardizone nobis restituit Cujac. lib. 4. feud. cap. 23. Quorum capitulorum licet sit aliqua utilitas in explicando jure feudali, & quatenus cum capitalis ordinarii consentiant; tamen ubi jus feudale, vel contrarium est, vel etiam omnino deficit, non habent capitula illa ullam auctoritatem. Hæc.

(b) Quod sic. Item quod feudum sit contractus nominatus, & quod non habeat locum in eo penitentia, nec revocatio: vide per Rolan. in conf. 3. n. 132. in prin. & conf. 33. n. 601. & 4. ad q. 2. GIACH.

(c) Singulare nomen. Ita ut si feudum sub alio nomine contractus nuncupatum esset, non per hoc definiret esse feudum: quoniam de jure hæc debet regi regulari secundum naturam contractus, sed ipse contractus debet regulari secundum naturam rei deducere in ipso contractu, l. stipulatio ista, §. si qui ista, ff. de verb. oblig. & vide per Marin. Anguil. qui in hoc probat d. conf. 23. nu. 9. cum multis seq. & in conf. 46. sub n. 35. GIACH.

(d) Resp. quod non. Et propterea quicquid est in eo omisum, censetur non comprehensum, nec aliquid in eo venit extrinsecus, l. si ita stipulatus, §. Chrysothonus & l. quequid astringenda, ff. de verb. oblig. vide Gulielm. Bened. in repert. cap. Raynu. in verb. & uxorem decis. 3. de testam. GOVEAN.

QUESTIO VII.

SUMMARI A

EX CLARO.

1. Feudum quatuorplex sit.

EX ADDITIONIBUS.

1. Quæ sint feudorum divisiones, remissio.

QUæro, quotuplex (a) sit feudum? Resp. Doctores multas (b) enumerant species feudorum. Tu dic, quod aliud est feudum regale, vel dignitatis, aliud non dignitatis: & de his infra dicam q. 10. Aliud est nobile, aliud burgense. Item aliud francicum, aliud non francicum, de quo dicam infra q. 11. Item aliud est feudum antiquum, seu paternum, aliud novum, de quo dicam infra q. 8. Item aliud est feudum redum, aliud conditionatum. Item aliud est feudum ligum, aliud non ligum, de quo infra q. 11. Item aliud est feudum hæreditarium, aliud ex pacto, & providentia, aliud mixtum, de quo dicam infra q. 9. Aliæ etiam divisiones feudorum traduntur per Scribentes, quas vide per te in prædictis feudorum.

ADDITIONES.

(a) **Q**uotuplex sit feudum. De † variis feudorum divisionibus, post Clarum nostrum, & retro, videantur Alvarus Valascus in tract. de jur. enphyt. quæst. 40. Rosenthal. in tract. juris feudalis. c. 1. conclus. 1. & aliquot sequentibus. D. Bocerus class. 1. disp. 13. edit. 2. & in tract. de qualitat. & differenti. feudor. cap. 2. & seqq. Dn. Obrecht. disp. feud. 2. Schrader. in tract. feudor. part. 2. cap. 3. & sequenti. Borcholt. in Commentar. in consuetud. feud. cap. 4. Valdejus de feud. lib. 1. cap. 8. Paul. Berens disp. 1. feud. tit. 20. & aliquot seqq. alique per eos citati. Hæc.

(b) Multas enumerant. Adde ponunt duodecim divisiones feudorum, quas non retero: vide ibi per eos GIACH.

QUESTIO VIII.

SUMMARI A

EX CLARO.

- 1. Feudum antiquum, vel novum, quod dicatur.
- 2. Et quid sit revera sit feudum novum, sed concedatur jure feudi, antiqui in omnibus, & per omnia.
- 3. Et quid sit non sint apposta illa verba in vestitura.
- 4. Et in illa verba operentur etiam in præjudicium ipsius investiti.

5. Et quid econverso si vasallus accipiat investituram feudi antiqui pro feudo novo.

6. Et quid si feudum antiquum ex culpa vasalli devolvatur ad dominum, qui ei culpam remittat, an judicabitur novum, vel antiquum.

EX ADDITIONIBUS.

- 1. Feudum novum quid.
- 2. Antiquum feudum quid.
- 3. Num feudum paterno recte apponatur feudum antiquum.
- 4. Feudum paternum, & antiquum promiscue usurpantur.
- 5. Feudum novum, an & quatenus possit concedi ut feudum antiquum.
- 6. Quod in favorem alienus est introductum, non debet retorqueri in ejus odium.
- 7. Quatenus feudum antiquum concessum jure feudi novi assumat naturam feudi novi.
- 8. Jus questum asserri invito alicui non debet.
- 9. An, & quatenus in dubio feudum antiquum, vel novum, præsumatur, remissio.

Inter alias divisiones feudorum, quæ communiter traduntur à Doctoribus, ista est maximi effectus, & sæpe versatur in practica, quia scilicet aliud est feudum antiquum, & aliud est feudum novum. Feudum novum (a) est, quod de novo conceditur, & habet initium in persona illius, qui de eo fuit investitus. Feudum autem antiquum (b) est illud, quod est acquiritum ab aliquo ascendente, qui fuerat parens communis agnationis. Et sic et aliquando etiam dicitur feudum paternum, id quod est acquiritum ab ascendente intra quartum gradum: tamen hæc dæ species, scilicet antiquum & paternum, sæpenumero pro eodem ponuntur. Et ita hæc omnia sequuntur communiter Doct. ut dicit Curt. jun. de feud. in 1. parte prin. in 8. quæst. col. 2. vers. sub hac prima. Effectus autem hujus differentie inter feudum novum, & antiquum, poteris videre in disursu hujus §.

Sed licet occurrat notabilis questio, pone, (c) Princeps investit aliquem de feudo, & investitura dicit se illud concedere jure feudi antiqui, & paterni; Quæro, nunquid illud feudum regulabitur tanquam feudum novum, an autem tanquam feudum antiquum, & paternum? Resp. in hoc articulo varie fuerunt Doctorum opin. Nam Oldrad. conf. 178. n. 3. tenet, quod non obstantibus illis verbis, censetur feudum novum; & hæc opin. aliquando dixit esse communem Jaf. consil. 152. post nu. 1. lib. 2. Contrariam (d) autem opinionem, quod scilicet censetur feudum antiquum regulariter, tenuit Bal. in c. 1. n. 2. de alien. feudi patris quem cæteri sequuntur, ut ait (e) Jac. de feud. in verbo. Nobiles Agasi in fin. Et hæc opin. dixit esse magis communem Jaf. sibi contrariis in conf. 1. col. 3. vers. 11. principali, lib. 3. & conf. 136. col. 4. vers. specialibus, lib. 4. vers. & in prædictis feud. n. 90. circa fin. Dec. conf. 144. n. 3. in fin. Curt. sen. conf. 49. post n. 58. vers. Respondemus enim. Ruin. conf. 5. in prin. lib. 1. & conf. 14. n. 5. eod. vol. & conf. 45. n. 4. eod. vol. Crot. in repert. l. si is qui pro empore, nu. 25. ff. de usucap. Hanc etiam opin. videtur fati esse communem Curt. jun. conf. 1. post nu. 13. licet dicat, quod non transit sine difficultate, cum pluries etiam contrarium tenuerit: illam tamen tanquam communem aperte sequitur, dicens non esse ab ea recedendum consulendo, aut judicando, idem Curt. jun. de feud. in 1. parte prin. in 8. q. col. 2. Eandem opin. dicit esse communem Paris. conf. 5. nu. 11. lib. 1. Alciat. de presump. in 3. rep. præstimp. 28. n. 4. Molin. in consuetud. Paris. feudalis. §. n. 84. Et hæc opin. ego etiam semper secutus sum, tanquam verum Jul. Clar. Sentent. Pract. Crim. Tom. 1.

riorem, & magis communem. Ut enim ipsa concessio feudi procedit ab absoluta voluntate principis: ita etiam ipsius feudi constitutio, & natura pendet à tenore investiture, & secundum quam Princeps feudum ipsum concedit, semper tamen intelligendo in Principe, qui de ipso feudo libere, & absolute disponere potest, prout in hac materia præsupponunt communiter Doctores.

Et hæc quidem conclusio locum habet non solum quando Princeps in concessione utitur verbis universalibus, puta, quia concedat jure feudi antiqui, in omnibus, & per omnia, prout aliqui dixerunt; sed etiam si non sint apposta illa verba universalis. Et ita volunt communiter Doctores. ut dicit compater meus honorandus, & hæc tempestate inter juris Interpretes clarissimus, Dn. Crampet. de antiquitate temp. in 5. parte, sectione ult. post nu. 16.

Sed circa hæc conclusionem puto esse advertendum, quia ex hac differentia, quod feudum censetur jure feudi novi, vel jure feudi antiqui, oriuntur varii effectus: quorum aliqui concernunt præjudicium ipsius domini concedentis, puta, quia si vasallus propter aliquam culpam, seu delictum non concernens directio personam domini, priverit feudo: tunc quando feudum est novum, revertitur ad dominum, sed quando est antiquum, remanet apud ejus filios, saltem quando est acceptum expresse pro se, & liberis, ut dixi infra ad q. 66. vers. & hæc quidem, & hisjunctis, & in his casibus procedere potest communis opin. quod scilicet, quando sunt apposta illa verba, tale feudum censetur jure feudi antiqui, ut verba ipsius Principis concedentis (juxta vulgares regulas) latissime quantum fieri potest, in ejus præjudicium operentur.

Alii vero sunt effectus, in quibus versatur præjudicium ipsius vasalli suscipientis feudum: puta, quia si est feudum novum, vasallus potest illud alienare ad sui libitum, interveniente consensu domini in præjudicium filiorum, ut dicam infra quæst. 41. vers. Et hæc quidem, & hæc illud etiam jure filii sui præallegare, secundum opin. quam ego ten. infra, quæst. 41. vers. Quæ omnia, & similia, quod tamen facere potest de antiquo: nam in eo, ultra consensum domini, requiritur etiam consensus eorum, qui sunt vocati ex tenore ipsius investiture. Et in his casibus forte teneri posset, feudum ita concessum non debere censeri jure feudi antiqui, in præjudicium ipsius suscipientis: ne verba apposta in ejus favorem (contra communes regulas) in ejus odium retorquerentur. Cogita, quia si posset sustineri in practica, esset notabilis declaratio: & secundum illam ego consului anno præterito in casu magni ponderis in regno Neapolitano: & laxatus sum, quia reperi, quod secundum eam prius consulerat Riminald. conf. 96. numer. 41. & seq. cujus consilia impressa fuerunt post primam publicationem hujus §.

Quæro (f) nunc, quid econverso, pone, vasallus habens feudum (g) antiquum, accipit investituram de ipso, tanquam de feudo novo, nunquid tale feudum mutabit naturam, ita quod censeri debeat feudum novum, non autem feudum antiquum? Resp. quod quantum ad ipsum dominum concedentem, & quantum ad ipsum vasallum recipientem, & quantum ad ipsum vasallum recipientem, ex quo uterque ipsorum potuit sibi pacto in investitura apposto præjudicare: & hoc est indubitatum. Quo vero ad filios, sive agnatos ipsius recipientis, quibus ex tenore primæ investiture erat jus questum, non potuit dominus, neque vasallus in eorum præjudicium aliquid facere; & ideo

talis investitura eis non præjudicat. Ita tenet Bal. in cap. 1. n. 20. an agnat. vel filius, quem ceteri sequuntur, ut ait Jac. in verbo. Ita quod ipsi investiti, post n. 14. vers. Sed ponamus. Quod tamen intellige procedere, nisi etiam illis præjudicaret. Et ita loquuntur omnes Doctores in hoc proposito.

6 Sed pone; Vasallus ex aliqua causa incidit in privationem feudi, quod erat antiquum, puta, propter feloniam, ingratitude, vel hujusmodi, ita quod feudum ipsum aperiebatur domino (de quo tamen vide, quæ dixi infra quæst. 66.) modo dominus remittit hanc culpam ipsi vasallo; Quæro, an remaneat feudum antiquum, an etiam censetur tanquam feudum novum? Resp. quod remanet feudum antiquum. Ita tenet glos. in cap. Imperialem, §. insuper, in verbo, privetur, de prohib. feud. alien. per Frider. quem ceteri Scribentes sequuntur, ut dicit (h) Jacob. in verbo, Distique vasalli, et. 1. nu. 64. Idem etiam tenuit in l. quod dicitur, la. 1. in principio, n. 9. ff. de impen. in reb. dotal. sac. Hanc tamen conclusionem intellige, ut procedat, quando non esset adhuc contra ipsum vasallum secuta sententia super privatione; vel quando culpa non erat talis, propter quam vasallus ipso jure feudum amisisset; nam eo casu utique remanet feudum antiquum, prout erat antea; secus autem, si idem fuisset privatus ipso jure, vel per sententiam. Ita dicit Bald. in d. §. insuper, n. 8. & ita communiter distinguunt omnes Scribentes, ut ait Molin. in consuet. Paris. feud. §. 30. n. 105. Credo etiam quod si possit apparere de aliqua fraude, quæ scilicet dominus, & vasallus simul collussissent, ut agnatos à suo jure excluderent, esset eis ex æquitate succurrendum.

ADDITIONES.

[a] Feudum novum est. Adde, & per Caphal. cons. 173. nu. 1. & 34. ubi quid sit feudum novum. Idem in cons. 3. nu. 10. Item feudum novum dicitur ob novam formam per eundem in consil. 30. num. 29. Antiquum nempe feudum ex nova forma sit novum, per eundem cons. 152. n. 19. & 20. GIACH. Feudum novum est. Novum feudum dicitur, quod vasallus possessor ipsemet primum, vel nova investitura, vel præscriptione acquisivit, tit. 8. §. fin. ibi, hæc de hoc feudo paterno, libro 1. feudor. antiquum t vero, five vetus, quod ab alio primitus acquisitum vasallus ex successione possidet, tit. 32. vers. de veteri autem lib. 2. feudor. Idque fufus paulo explicat Dn. Collega Bocerus in tract. de qualis. & differ. feud. cap. 5. num. 77. & seqq. Et t licet nonnulli Interpretes paterno feudo opponant feudum antiquum: illud appellantes, quod quis obtinet, vel à patre, vel avo, vel proavo, vel abavo: hoc autem, quod acquisitum est ab aliquo majorum, qui est ultra abavum. Bald. & Alvarot. in cap. un. §. hoc quoque observatur, de success. feud. Roland. à Valle consil. 16. nu. 36. volu. 3. Borcholt. in comment. in consuetud. feud. c. 4. n. 2. Ant. Cont. de feud. cap. de divisionibus feud. & Duaren. in Comment. in usus feu. cap. 4. nu. 10. at tamen hanc opinionem alii, non contentenda auctoritate Jurisconsulti, haud sine rationum, quod à parente, t quia feudum paternum, & antiquum in infinitis prope locis promiscue usurpantur, ut in tit. 14. §. si duo, libro 1. feud. titu. 11. §. his vero, vers. si vero dominus, tit. 12. in princ. tit. 14. vers. his est inter dominum, tit. 15. vers. nunc quidem, & tit. 26. in principio, lib. 2. P. Tum quia illi, qui supra abavum sunt, parentum quoque nomine veniunt; & ideo ratio dari non potest, cur illud feudum, quod à parente, avo, proavo, & abavo acquisitum est, potius paternum dici oporteat, quam illud, quod ab iis, qui sunt supra abavum, est acquisitum. Atque ita sentiunt Equitarius Baro ad titu. 8. §. 1. libro 1. F. Vultejus lib. 1. de feudis, capite 8. n. 5. Obrecht. disput. feud. 3. th. 79. Bocerus d. cap. 5. nu. 80. cum sequitur Hartman. Pistor lib. 2. quæst. 5. nu. 2. Schrader. in tract. feud. parte 2. c. 3. n. 39. Niellius disp. feud. 1. th. 7. lit. B. Pilo Soac. in prælat. feud. capite 5. n. 4. HARR.

[b] Antiquum. Item feudum quando dicitur antiquum, vide per Caph. in cons. 207. nu. 300. & antiquum quale sit, vide per eundem cons. 241. nu. 21. Et in dubio præsumitur antiquum per Rol. cons. 3. n. 30. per Caph. d. cons. 207. n. 30. GIACH.

[c] Princeps investit, &c. Ad hanc quæst. adde quæ late dicit Ant. Gabriel. lib. 3. tit. de feud. concl. 1. GOVEAN.

[d] Contrariam autem opinionem, quod scilicet censetur feudum antiquum. Quod t feudum novum concessum jure feudi antiqui, sortitur, ac habeat naturam, & qualitatem feudi veteris, five antiqui, præter Clarum nostrum, & ab eo citatos hic, descendunt Mynsinger. cent. 4. observ. 24. & cent. 6. observ. 18. Gail. libro 2. observ. 50. Borcholt. prædicto capite 4. nu. 6. Rosenthal. in tract. feud. cap. 2. concl. 15. Bocer. d. cap. 5. nu. 91. Rudinger. lib. 1. variat. lect. juris feud. ca. 26. Fachineus libro 7. controvers. jur. capite 58. & alii. Qui omnes unanimi consensu statuunt: feudum novum jure feudi antiqui concessum, etsi causa & origine novum esse non desinat: tamen ratione juris, & effectus naturam antiqui assumere. Et hoc ipsum sic exaudiri volunt ut tunc demum locum habeat, cum de favore & con modo vasalli non etiam cum de eius damno agitur: t quandoquidem ea, quæ in alicujus favorem sunt introducta, non debent retorqueri in ejus odium, l. nulla, 25. ff. de verb. HARR.

[e] Ut ait Jacob. Qui subdit hoc esse notandum, quia quotidianum. Adde hanc opinionem contra Oldrad. esse communem, ut attestatur Rol. in cons. 60. nu. 38. lib. 1. & cons. 32. n. 7. vol. 4. & dixi in collect. mea comm. opin. in verbo, feudum, numero 7. & 8. GIACH.

[f] Quæro nunc. Adde, & vide commune utrunque per Rolan. in cons. 16. vol. 3. quod etiam dixi in ead. collect. mea n. 31. & 32. GIACH.

[g] Quæro nunc, quid è converso. Indubitata Feuditarum opinio est: t quod feudum antiquum concessum jure feudi in novi, non assumat naturam feudi novi, nisi & genati, de quorum hic præjudicio tractatur, consentiant. Etenim cum agnati in feudum antiquum succedant, non etiam in novum; hoc ejus succedendi in feudum antiquum competat illis beneficio primi concedentis domini, & primi acquirentis vasalli, tit. 14. §. si capitanei, ibi, per investituram patris, &c. lib. 1. F. hoc t utique jus casum aucteri ipsis invidis non debet, l. id, quod nostrum, 11. ff. de regul. jur. Ita, præter Clarum nostrum, & alios, tenent Rosenthal. in d. tract. feud. c. 2. concl. 17. Borcholt. d. c. 4. nu. 10. Mynsinger. d. cent. 4. observ. 84. Gail. d. lib. 2. observat. 49. Bocer. d. tract. de qualis. & differ. feud. c. 5. nu. 93. Vultejus d. lib. 1. de feud. c. 38. numero 7. & Hanneron. de feud. parte 1. cap. 3.

Ceterum * an & quatenus in dubio feudum antiquum, vel novum præsumatur, copiose, post alios, explanant Jacobus Menochius de præsumptionibus libro 3. præsumpt. 93. Josephus Mascardus vol. 2. de probationibus, concl. 771. Fachineus d. lib. 7. controvers. jur. cap. 59. Schrader. d. parte 2. cap. 5. nu. at. Bocer. d. cap. 5. n. 64. Vultejus d. lib. 1. c. 9. n. 8. Morizius de feud. in c. de natura feud. & Rudinger. d. lib. 1. c. 27. HARR.

[h] Antiquum. Hic cadit notabilis dubitatio. Vasallus committit contra dominum feloniam dignam privatione feudi, dominus remittit, nunquid ex hoc feudum dicatur esse novum, an vero remaneat antiquum? videtur Jac. in suis quæstion. feudilibus quæst. 16. n. 200. GIACH.

[i] Ut dicit Jacob. Vide etiam per eundem in suis quæst. feud. q. 16. sub n. 24. GIACH.

QUÆSTIO IX.

SUMMARIÆ.

EX CLARO.

- 1 Feudum quando dicitur esse ex pacto, & providentia, & quando hereditarium.
2 Feudum simpliciter, & absolute hereditarium an transeat ad quoscunque hæredes, etiam extraneos.
3 Feudum concessum pro se, & filiis, vel liberis, an dicatur hereditarium.

- 4 Feudum concessum pro se, filiis, & hæredibus, an requiratur quod filii sui etiam hæredes.
5 Et an hoc casu requiratur, quod sui hæredes vasalli ultimo loco defuncti, an autem sufficiat, quod sui hæredes primi acquirentis.
6 Et quid si feudum concessum sit alicui, nulla facta mentione filiorum, nec hæredum.
7 Feudum concessum pro se, & hæredibus, an dicatur hereditarium.
8 Et quid si concessum sit pro se, & filiis, & hæredibus ab eis legitime descendens.
9 Et quid si concessum fuerit pro se, & hæredibus masculis.

EX ADDITIONIBUS.

- 1 Feudum ex pacto, & providentia quid.
2 Feudum hereditarium quid.
3 Feudum mixtum quod dicitur.
4 Utrum feudum simpliciter concessum præsumatur ex pacto, & providentia, an vero hereditarium.
5 In omni dispositione præsumendum in dubio est id, quod de propria rei natura est.
6 Feudum ex pacto, & providentia propriam feudi retinet naturam.
7 Pacta, cum sui facti, non præsumuntur.
8 Feudum hereditarium non nisi pacto constituitur.
9 Contrahentes in dubio censentur se conformare voluisse dispositioni juris communis.
10 Feudum regulariter ad masculos tantum pertinet.
11 In dubio magis favoretur sanguini, quam causa extraneæ.
12 In dubio sententia favorabilior recipienda.
13 Quatenus in dubio quilibet sibi, & suis hæredibus præcipere censetur.

Valde utilis, & quotidiana est illa quæstio, qualiter (a) intelligatur aliquod feudum esse ex pacto (b) & providentia, & qualiter hereditarium, et qua materia Doctores multum intricatè loquuntur. Præmitte ergo, quod dupliciter intelligi potest feudum esse hereditarium, primo scilicet, quod hoc, ut tale feudum de sui natura sit transitorium ad quoscunque hæredes; & sic, quod eo, quisquisquid esset hæres vasalli, admittatur ad feudum. Secundo vero, quod hoc, ut de natura ipsius feudi non possit aliquis in eo succedere, nisi etiam sit hæres, & sic in primo casu qualitas, quod sit hæres, sufficit ad succedendum in ipso feudo: in secundo autem casu non sufficit, sed bene requiritur, quod concurrat.

Hoc præmissio dic, quod tria sunt in hoc proposito genera feudorum. Aliquod enim est feudum simpliciter, & absolute (c) hereditarium, puta, quando concessum (d) est pro se, & hæredibus quibuscunque: & ad hoc, ut quis in tali feudo succedat, sufficit, quod sit hæres, nec alia qualitas requiritur; & ideo tale feudum transit ad quoscunque etiam extraneos hæredes. Ita dicit Bald. in l. cum virum post n. 21. C. de fideicom. qui in hoc communiter approbatur, ut ait Gigas de pension. quæst. 19. n. 13. Idem etiam tenet Bald. in c. Imperialem, in princ. nu. 19. de prohib. feud. alien. per Frider. Et est communis opinio, ut ait Socin. inter consil. feud. Brun. consil. 19. n. 2. Curt. jun. consil. 183. n. 6. in tract. feud. in ult. parte, tertia partis princ. q. 2. Ripa in l. ex facto, §. si quis ita, post n. 16. vers. Ex quibus constat, ff. ad Trebell. & in l. quæstionem, §. si quis cum tutor. n. 4. & seq. ff. de privile. credit. Cravet. consil. 256. post n. 8. vers. His tamen. Paris. consil. 23. n. 170. libr. 1. Socin. jun. consil. 103. n. 28. libr. 2. Et dicit Molin. in Apostill. ad Alex. consil. 30. sub n. 11. libr. 1. in fine Apostill. quod hæc est crebrior, & verior opin. licet in princ. Apostill. dicat, quod in hoc puncto quanto plura legit, tanto minus discernere potuit, quæ sit crebrior

opin. adeo Doctores Doctoribus, imo iidem sibi ipsis contradicunt. Sed quicquid dicat Molin. opin. Bald. tanquam magis communis observatur in practica.

Quando vero, & secundo, feudum est simpliciter, & absolute ex pacto (e) & providentia, puta, quando concessum est pro se, & filiis, vel pro se, & liberis, nulla facta mentione hæredum, & hoc quidem feudum non dicitur hereditarium, secundum Andr. de Itern. in c. 1. §. hoc quoque qui feudum dare poss. & est communis regula, ut ait Dec. consil. 445. n. 8. sed ad hoc, ut quis in tali feudo succedat, sufficit, quod sit filius, vel descendens ab illo primo acquirente; non autem requiritur, quod sit hæres. Et hæc est communis opinio, ut dicit Jas. in leg. si post mortem, in princ. n. 3. ff. de leg. 1. & consil. 56. col. sua. in princ. ibi ego, lib. 3. Bene verum est, quod in hoc casu secundum aliquos, est differentia inter filios, & agnatos: nam multi tenent, quod in hoc feudo locum habet earum dispositio c. 1. an filius, vel agnatus, de quo infra eo loco dicimus, in q. 76.

Quandoque & tertio, feudum (f) non est neque simpliciter hereditarium, neque simpliciter ex pacto, & providentia, sed participat de utroque, puta, quando est concessum pro se, & filiis, & hæredibus, & eo casu requiritur, quod ille, qui vult in tali feudo succedere, sit filius, & sit etiam hæres, & sic, quod in utraque qualitas concurrat. Ita tenet Jacob. de Belvis. in c. 1. de eo, qui sibi, & hæred. &c. Bene verum est, quod in hoc fuit aliqua controversia inter Scribentes. Nam contrarium videtur tenuisse Bald. in eod. c. 1. n. 6. quod scilicet sufficiat jus sanguinis, neque requiratur jus hereditatis; sed huic opin. Baldi non adherent communiter Doct. ut dicit Alex. consil. 19. n. 16. libr. 5. Et dicit Alex. consil. 10. n. 8. libr. 3. quod conclusio Jacobi de Belvis. est communiter approbata, quem refert Paris. consil. 2. n. 26. libr. 1. & consil. 3. n. 17. eod. vol. & consil. 4. n. 28. eod. vol. & consil. 106. n. 25. eod. vol. Hanc conclusionem dicit esse communem Jas. consil. 57. n. 1. libr. 1. & consil. 56. col. 1. libr. 3. Ruin. consil. 16. n. 6. libr. 1. Curt. jun. consil. 1. n. 11. Paris. consil. 16. n. 13. libr. 1. & consil. 23. n. 167. eod. vol. & consil. 1. n. 134. libr. 2. & consil. 48. n. 9. & 10. libr. 4. Cravet. consil. 197. post n. 5. vers. Hoc tamen fundamentum. Socin. jun. consil. 114. post n. 12. libr. 2. Gratius consil. 4. nu. 42. libr. 1. Et hanc opin. tanquam veriorum, & magis communem, semper vidi observari in practica, alias enim necesse esset fateri, quod illa verba, & hæredibus, essent superflua.

Sed quæro, an oporteat eum, qui vult in hujusmodi feudo succedere, esse hæredem vasalli ultimo loco defuncti, an autem sufficiat eum esse hæredem primi acquirentis? Respond. quod in hoc etiam est altercatio inter Doctores, nam aliqui tenent, oportere, quod sit hæres vasalli ultimo loco defuncti (g) & hanc dicit esse communem opin. Curt. jun. consil. 138. post nu. 24. quem refert Socin. jun. consil. 188. n. 15. libr. 2. Aliqui vero tenent sufficere, quod mediante persona suorum antecessorum sit hæres primi investiti. Et hanc dicit esse communem Alexan. in d. consil. 10. n. 8. libr. 3. prout illum refert Gozad. consil. 8. n. 2. Et revera Alex. ibi expresse dicit, quod sit hæres primi recipientis. Idem etiam videtur sensisse Alex. & plures alij in locis supra allegatis, dum loquuntur alternatim, scilicet, quod sit hæres, vel primi acquirentis, vel vasalli ultimo loco defuncti. Et hæc opinio magis mihi placet. Cum enim descendentes illius primi acquirentis succedant in ipso feudo, virtute primæ investituræ, in qua fuerunt vocati ipse, & ejus filii, & hæredes, non est consideranda successio illius, apud quem feudum ultimo loco reperitur est.

fed tantummodo illius, cuius beneficio descendentes ipsi ad feudum admittuntur. Et ita secundum hanc opin. in facti contingentia iudicavit Senatus.

6 Sed quid dicendum est, quando feudum est concessum simpliciter alicui, nulla facta mentione (h) filiorum, neque heredum, puta, concedo tibi tale castrum in feudum, nunquid tale feudum (quod aliqui nominant informe) transibit ad heredes, an autem censetur concessio personalis, que non transeat ad descendentes, vel successores? Resp. quod tale feudum ita concessum nihilominus transit ad heredes, scilicet ad eos, qui alias ex natura feudi succedunt. Ita tenet Petrus de Bellapert. in l. apud Julianum, §. si quis alicui, ff. de leg. 1. & est communis opinio, ut attestat Jaf. in d. §. si quis alicui, n. 9. Sunt enim beneficia principum (juxta vulgares regulas) latissime interpretanda, non tamen in hujusmodi feudo succedunt heredes extranei, quia hoc esset contra naturam feudorum, in quibus regulariter non succedunt extranei heredes, ut dixi infra q. 83. Et sic vides, quod hoc feudum ita simpliciter concessum perinde est, ac si concessum esset expresse pro se, & filiis suis masculinis tantum: & ad hoc allegatur gl. que tamen in lib. meo hoc non dicit in c. 1. quib. mod. feud. conf. por. ubi Bal. n. 4. refert gl. in x. expresse dicere, subdens, & tene menti in corde tuo, quia est notabile. Et illam gl. dicit esse communiter receptam Didac. lib. 2. resolut. c. 17. nu. 3. in fin. ubi etiam dicit, quod hoc videtur magis receptum apud eos, qui de feudis tractaverunt.

Et in hoc proposito nota, quod in feudis potest considerari duplex providentia, scilicet legis, & hominis. Providentia legis est, est feudum de sui natura non transeat ad descendentes, & ideo sine feudum sit concessum simpliciter (ut superius dixi) nulla facta mentione filiorum, neque heredum, sive concessum sit pro se, & heredibus: nihilominus tale feudum ex providentia legis non transit nisi ad descendentes masculos, non autem ad extraneos heredes. Providentia autem hominis est, quando ex tenore ipsius investiture vocantur expresse solummodo descendentes ipsius recipientis, puta, quando concessum est pro se & liberis, vel pro se, & filiis, vel hujusmodi. Et hoc proprie videtur feudum ex pacto, & providentia, quia & pactum, & providentia legis in hoc concurrunt, ut solum descendentes ipsius investiti, non autem heredes extranei in ipso feudo succedant.

7 Nunc proseguendo eandem materiam, quero, an feudum receptum pro se, & heredibus, dicatur hereditarium? Resp. si intelligas hereditarium simpliciter, & absolute, id est, quod transeat ad quoscunque heredes etiam extraneos, certum est, quod non est hereditarium, ut ex predictis apparet, & latius dixi infra in d. q. 83. sed si intelligas hereditarium, scilicet in quo non possit succedere, nisi qui sit heres; dico, quod est hereditarium. Et ita tenet Andr. de Iern. in c. 1. §. hoc quoque de his qui feud. dare poss. & est communis regula, ut ait Dec. conf. 445. n. 8. Hanc etiam conclusionem dicit esse communem Campegi. inter conf. feudali. Brun. conf. 111. n. 3. & seq. Brun. conf. 24. n. 1. Licet enim in materia feudali verbum, Hereditibus, intelligatur de descendentibus, & sic ratione subiecte materie trahatur ultra propriam significationem: retinet tamen adhuc suam propriam significationem, & sic includit utrumque, scilicet descendentes & heredes, alterum ex natura ipsius verbi, alterum ex natura rei, super qua pronunciat.

Sed quid si feudum acceptum sit pro se, & filijs, & heredibus ab eis legitime descendentibus? Resp. pariter dicendum est, quod ceteri debet hereditarium, & ita se habet magis communis opin. ut ait Paris. conf. 4. n. 27. lib. 1. Afflicti. decis. 195. post nu. 7. subdens, quod ita pluries fuit iudicatum: & ideo in tali feudo filii, vel eorum descendentes non succedunt, nisi etiam sint heredes: & ista est communis opin. ut dicit Sigisfinus, conf. feud. 52. n. 55.

Item quero, quid si acceptum fuerit feudum pro se, & heredibus (i) masculis? Resp. aliqui tenuerunt, quod illa qualitas masculinitatis adjecta operatur, quod feudum ita receptum, non dicatur hereditarium, & fuit opin. Ruin. in sua q. incip. Quidam habebat duos filios, & ita tenent omnes, ut dicit Jaf. in l. Gallus, §. etiamsi parente, me. 22. ff. de liber. & posth. quem refert Rubens conf. 110. n. 5. in repet. l. Gallus §. quidam recte, col. 68. vers. Dubitatur igitur quino, & est communis opin. ut attestat Bello. consil. 43. n. 2.

Sed tu hic diligenter adverte, quia si dictum Rayner. intelligatur quod feudum ita receptum non sit hereditarium, quia scilicet non transeat ad omnes, qui jure hereditario succedunt, etiam in extraneos, sed solum in descendentes masculos, quod nullam prorsus habet difficultatem, quia etiam si non esset appositus illa qualitas masculinitatis, tamen ex natura feudi id erat expeditum, ut saepe dixi. Et dicit Socin. jun. consil. 188. n. 7. libro 2. quod est commune dictum, & non habet contradictoriam. Et ita in hanc sententiam expresse illum refert Jaf. in loco praallegato, adeo quod ita intelligendo decit Rayn. que fundatur super illa dictione, masculis, erit inanis, & sine succo. Si vero intelligatur, quod illa qualitas masculinitatis operetur, quod feudum non sit hereditarium, quia scilicet descendentes masculi ad ipsum feudum admittantur, etiamsi non sint heredes; Ego credo illam decisionem Rayn. esse falsam, & contra eum esse magis communem opin. prout etiam attestat Rubens conf. 17. per totum consilium, Didac. libro 2. resolut. c. 18. ante n. 4. Certe passus est arduus: & aliquando cum causa penderet de facto, ab utraque requisitus, consulere recufavi.

ADDITIONES.

(a) Qualiter intelligatur aliquod feudum esse ex pacto, & providentia. (i) Feudum esse ex pacto, & providentia vulgo dicitur, cum feudum alicui, pro se, & filiis suis, vel liberis? nulla heredum facta mentione, conceditur: feudum t vero hereditarium appellatur, quando in investitura vocabulum heredis expresse usurpatur. Ita docent, & sentiunt, ultra Clarum nostrum, & alios per eum hic cumulat, Hartman. Pistoris libro 2. quest. num. jur. quest. 1. nu. 1. Arius Pinellus ad l. 1. parvo 3. num. 24. & sequenti. C. de bon. matern. Barthol. Camer. in cap. Imperiale, §. preterea ducatus, de prohib. feud. alienari. per Frieder. Schrader. in tractat. de feud. par. 3. num. 19. & seq. Borcholt. in comment. in consuetudines feud. cap. 3. divis. 4. Fachinus libro 7. controvers. jur. capite 3. Henricus a Rosenthal. in tractat. feud. cap. 2. conclus. 13. & ceteri complures ab his laudati. Verum huic decisioni, communi Doctorem calculo recepte, ac passim erit in Curis usque comprobate, quid inspecta veritate juris defendendum sit, abunde, & accurate exponunt Dn. Collega Bocerus in tract. de qualib. & differenz. feudor. c. 5. H. in tract. feud. c. 6. pag. 77. cum seq. & novissime Carolus a Kirchberg. in discursu de feudo ex pacto, & providentia, &c. c. 1. & seq. De eadem divisione videtur Andr. Knichen. lib. 1. de pact. investitur. c. 2. n. 13. HARR.

(b) Ex pacto, & providentia. Ad materiam hic nota, quod in feudo ex pacto, & providentia admittuntur filii agnati, tamen si haud sint heredes primi investiti,

investiti, vel ultimi defuncti: commune vide Roland. conf. 67. nu. 23. & in collecta mea comm. opi. in verbo feudum, nu. 50. Item nota, quod feudum ex pacto, & providentia pro se & liberis, quorum primi contrahentes semper voluerunt conservari, non potest vendi etiam cum consensu domini directi in præjudicium liberorum vocatorum. Commune vide ibidem num. seq. GIACH.

(c) Hereditarium. Adde communem, ut per Roland. a Valle post ab eo citatos in cons. 67. n. 9. & cons. 97. n. 39. vol. 1. & cons. 31. n. 17. vol. 2. GIACH.

(d) Concessum est pro se. Adde, quod etiam dicitur hereditarium, quando reperitur concessum simpliciter, nulla facta mentione heredum, commun. per Roland. conf. 3. num. 15. Item quando est concessum pro se, & filiis commun. per Roland. ibi, num. 17. item quando est concessum pro se, filiis, & heredibus, commun. per eundem, ibi, n. 19. & de illis communibus sequitur, dicitur in eo collecta, mea nu. 23. cum multis repetitis & num. 27. cum multis aliis sequen. ubi etiam succedens volens debet esse heres, num. 40. Item in feudo hereditario concessio pro se, & heredibus, & successores, ut quis admittatur, requiritur, ut si heres primus investiti, vel ultimi defuncti, de cuius persona tractatur num. 41. quinimo non sufficit, quod sit heres sanguinis, nisi etiam sit hereditatis. Commune num. 42. item quod sit heres universalis, commune n. 43. GIACH.

(e) Ex pacto, & providentia. Item concessum cum dictione, masculis, nullo alio verbo apposto, facit, ut feudum dicatur ex pacto, & providentia, at secus quando adiunguntur illa verba, pro filiis masculis hereditibus, quia isto casu dicitur hereditarium, commune dixi in n. 47. sed quid quando datur alicui pro se, & suis hereditibus ex suo corpore legitime descendentibus, an dicatur hereditarium, vel ex pacto, & providentia? commune utrumque vide ibi, nu. 48. 49. Feudum vero concessum pro se, & liberis, quod dicitur ex pacto, & providentia, commune vide per Nat. in cons. 681. ante nu. 2. ubi pro & contra, & dixi in d. collecta, mea nu. 45. GIACH.

(f) Feudum non est neque simpliciter hereditarium, nec simpliciter ex pacto, &c. Et si communitur Doctores (quos refert & sequitur hic Clarus nolter) duobus prioribus laudorum generibus tertium addunt, mixtum videlicet, quod habent ex pacto, & providentia: ita ut concessum sit vasallo pro se, & liberis, vel liberis hereditibus: tamen hujusmodi feudum nihil participare de feudo hereditario, sed mere, & absolute feudum esse ex pacto, & providentia, interpede affirmat probatque D. Bocerus d. cap. 19. & Clarus a Kirchberg, de discussu de feudo ex pacto, &c. cap. 2. nu. 3. & seq. HARR.

(g) Desuncti. De ita communi dixi plenius ubi sup. nu. 41. cum duob. seq. GIACH.

(h) Mentione. Ubi vero esset concessum pro se, & heredibus, & quibus dederit, tunc transeat etiam ad extraneos, commune Roland. in cons. 55. nu. 16. vol. 3. quod etiam dixi in d. collecta, mea verb. feudum, n. 43. & filius n. 52. GIACH.

Quando feudum est concessum simpliciter alicui, nulla facta mentione filiorum, neque heredum. Quamvis t perique Interpretes censuerunt, in dubio feudum præsumendum esse hereditarium Bald. in l. liberii, 10. n. 37. vers. quero de eo, C. de operis libertor. Curtjum. in l. fin. n. 83. C. de edict. d. Adv. tollent. Carr. conf. 2. n. 18. & cons. 3. n. 9. item cons. 311. n. 5. vol. 1. Alexan. conf. 18. nu. 3. Socin. sen. conf. 257. vol. 2. Nevezan. conf. 9. nu. 8. Brunus conf. 18. nu. 4. Ruin. conf. 15. n. 5. Gozauin. conf. 4. n. 11. Alciat. respon. 160. n. 8. Narra conf. 501. n. 20. Cephal. cons. 152. n. 55. vol. 2. & Gail. lib. 2. observ. 154. nu. 8. verior tamen, & in praxi receptor est contraria sententia exillimantium, feudum in dubio potius præsumi esse ex pacto, & providentia. Atque hanc, ultra Clarum nostrum hoc loco, tenent assertionem Andreas de Hernia in ca. 1. §. sed quia, & ibid. Alvarot. de his qui feud. dar. poss. Afflicti. in ca. 1. nu. 62. in quib. caus. feud. amittit. Camer. in c. 1. quest. 21. ad agnat. vel p. Menoch. lib. 3. de præsumptionibus, præsumpt. 54. Borcholt. d. Commentar. in consuetud. feud. c. 4. nu. 19. Sigisfin. Loffred. conf. 1. n. 99. n. 10. Thomas de Matino. tit. 1. nu. 54. D. Bocerus d. tractat. de qualib. & d. ff. feud. c. 5. n. 16. Schmezer. in tract. feud. parte 2. capite 3. num. 11. Myrdinger. cent. 4. passio. 2. Carol. a Kirchberg. d. discussu de feud. ex pacto, &c. cap. 4. numero 177. cum seqq.

Vultejus libro 1. de feud. cap. 2. nu. 72. vers. maluerunt igitur, &c. Hartman. Pistor d. libro 2. q. 1. nu. 75. cum seqq. Rudinger. libro 1. variat. lecti. jur. feudali. c. 28. Niell. disput. feud. 1. tit. 10. & Petrus de Batis feud. 1. th. 66. Atque hæc sententia non debilius nititur fundamentis. Primo t enim in omni dispositione, etiam feudali, præsumendum est in dubio id, quod est propria rei natura, non quod ab ea recedit, tit. 1. §. hoc autem 1. in fin. lib. 1. feudor. tit. 2. §. præterea 2. lib. 2. F. l. si prius, 17. ff. de aqua. pluvia arcend. Sed t feudum ex pacto, & providentia est feudum proprium, ac propriam feudi naturam retinet: quoniam omnino non feudum hoc proprium est, quod non hereditario, sed potius sanguinis iure transeat in successores, ut latius ostendit Pistor d. quest. 1. nu. 1. & 15. Deinde pacta, t cum facti sint, non præsumuntur, tit. item ff. valsalis n. libro 1. F. & tit. 2. §. præterea si aliquis, 2. libro 2. F. Atqui feudum hereditarium non constituitur, nisi expresse investitura pacto id actum fuerit, per text. in c. 1. ibi, si quis ea lege de feudi. non habente propr. feud. natur. tit. 48. libro 2. F. Ergo t in dubio non præsumitur feudum hereditarium. Ad hæc t contrahentes in dubio censentur se conformare voluisse dispositioni juris communis, per cap. cum dilectis 2. extr. de constitutid. l. heredes mei, 57. §. 1. ff. ad St. Trebellian. l. quoniam datus auctoritate feudum est ejus natura, ut ad descendentes masculos tantum, sine ulla qualitate hereditaria, pertineat, per text. in cap. 1. §. fin. quib. caus. feud. amittit. tit. 23. & in cap. 1. de natura success. feud. tit. 50. juncto etiam in d. c. 1. de feud. non habent. propr. feud. natur. tit. 48. libro 2. F. Præterea t in dubio magis faveat sanguini, l. 1. §. largius 12. de success. testid. quam causæ extraneæ: cuius potior esset ratio, si feudum esset hereditarium, & in eo succederetur, ut in re alioctial. Extraneus enim hæres institutus præterterat agnato a vasallo præterito. Jam t verum in dubio favorabilior sententia recipienda, arg. l. cum quidam 19. in fine, ff. de liber. & posth. hered. Instit. l. Titia 38. §. fin. ff. de auro, & ar. legat. Non itaque feudum id dubio præsumendum est hereditarium, sed ex pacto, & providentia.

Nec t refragatur huic conclusioni, quod in dubio quilibet sibi, & heredibus suis præcipere credatur, l. si passum 9. ff. de prohibitionibus & tit. 18. libro 2. F. Nam id primo accipi debet, si natura negotii, de quo agitur, non repugnet Menoch. d. libro 3. præsum. 93. nu. 4. D. Bocerus d. c. 5. nu. 37. Dein istud axioma intelligi poterit iusta materiam hanc hereditibus feudaliibus, id est, sanguinis: ita quod acquirens non sibi tantum, sed etiam successores suos feudaliibus: feudum acquirere voluerit. Rudinger. d. c. 28. n. 7. Carol. a Kirchberg. d. c. 4. n. 179. HARR.

(i) Hereditibus masculis. Vide supra ead. quest. Insuper pulchra questio, quid si receptum sit feudum pro se, & filiis suis masculinis legitimis, & ex secto ventre matris editus est filius, an succedat in illo feudo? vide per Jac. de S. Georg. in l. fin. n. 6. C. de posthum. hered. Instit. GIACH.

QUESTIO X.

SUMMARIA.

EX CLARO.

1. Feuda Regalia, vel dignitatum, que dicantur.

Ex Additionibus.

- 1. Regale feudum quid.
2. Feudum non regale quid.
3. Alia regalia, & non regalia feudi definitio.
4. Feudum regale, & non regale a quo conferantur.

Quero, que (a) dicantur feuda regalia, vel feuda (b) dignitatum? Resp. quod ad hoc, ut aliquod feudum dicatur regale, vel dignitatum, duo requiruntur. Primum, quod in feudo concedatur Regnum, seu dignitas, puta, Ducatus, Marchionatus, vel Comitatus. Secundum, quod concedatur ab Imperatore, aut Rege, vel supremo Prin-

